

At registrering fungerer som en belastning eller ligefrem kriminalisering, uanset om den oprindelige mistanke viser sig uberettiget, kan belyses ved eksemplet fra masseanholdelsen ved Herning den 4. november 1983. For at retfærdiggøre politiets overgreb blev det anført, at to af de personer, som befandt sig i busserne, tidligere havde været anholdt i forbindelse med den faglige demonstration ved La Cabana, og om den ene af dem blev det fremhævet, at hun havde været anholdt adskillige gange i forbindelse med demonstrationerne.

Det afgørende turde være, at de pågældende anholdelser hver og en har vist sig uberettigede i den forstand, at der ikke har været grundlag for tiltale for noget som helst!

Men anholdelserne figurerer altså i kriminalregistret. Og nu bliver disse registeroplysninger så brugt dels til at sværte de pågældende personer og til at begrunde nye anholdelser af dem, som viser sig lige så uberettigede, dels til at retfærdiggøre, at man foretager masseanholdelse af samtlige de personer, som de pågældende er i selskab med, hvor de tidligere anholdelser i virkeligheden kun dokumenterer, at de pågældende har været udsat for urimelige overgreb, og at politiet chikanerer deltagerne i en fuldt lovlig demonstration.

Almindelige bemærkninger

Registrering i politiregistre sidestilles i lovforslaget med andre straffeprocessuelle tvangsmidler, hvorfor betingelsen følger den almindelige betingelse for sådanne indgreb: at der foreligger en konkret begrundet mistanke. Når registrering betragtes som et tvangsindgreb – til trods for at det ikke umiddelbart har samme frihedsindskrænkende virkning som de »klassiske« tvangsindgreb – skyldes det, at følgevirkningerne af registrering på længere sigt kan være fuldt så frihedsindskrænkende som f.eks. ransagning eller aflytning⁹⁾.

Gældende registerbestemmelser

Politiets centrale registre, som føres af rigsregistraturen, er siden 1978 omorganiseret og overført til EDB med CPR-nummeret som indgangsnøgle. Det medfører alle de problemer omkring den enkelte sikkerhed mod registermisbrug, om samkøring af registre m.v., som har været så stærkt fremme i den offentlige debat, og som førte til gennemførelse af en særlig registerlovgivning i 1978, hvor specielt de såkaldte »følsomme« oplysninger skulle sikres mod misbrug.

Til trods for at det centrale kriminalregister vel må siges at være stopfuldt af netop »følsomme« oplysninger, er det i realiteten undtaget fra de sikkerhedsbestemmelser, som skulle garantere borgerne mod misbrug (se nedenfor).

Det centrale kriminalregister er opdelt i to registre¹⁰⁾, som på afgørende punkter (med hensyn til sletningsbestemmelser og egenindsigt) adskiller sig fra hinanden, nemlig *afgørelsesregistret* og *efterforskningsregistret*.

Det siger sig selv, at de mest ømtålelige problemer knytter sig til efterforskningsregistret. Her kan enhver have uden at have foretaget sig noget som helst ulovligt. Derfor bliver spørgsmålet om, hvordan man havner der (registreringsgrundlaget) og om hvordan, man kommer ud af det igen (sletningsbestemmelserne), samt hvilke muligheder man har for at kontrollere og korrigere oplysningerne (egenindsigt), særlig afgørende.

Afgørelsesregistret byder ikke på samme retssikkerhedsproblemer, da det er bygget op over de faktiske afgørelser. Men også her er kontrollen med og retningslinjerne for anvendelsen af oplysningerne helt væsentlig.

Registreringsgrundlaget

Efter de gældende regler¹¹⁾ indføres man i kriminalregistret på den blotte mistanke om overtrædelse af en hvilken som helst bestemmelse i straffeloven, enkelte bestemmelser i andre love samt »ethvert forhold, som det påhviler statsadvokaten at påtale«. Desuden indføres man som før nævnt, hvis man anholdes eller indbringes, også selv om det kun er til konstatering af identitet.

Til registreringer hører særlige »aktualitetskoder«, som angiver bl.a., om man har været psykisk syg, om man har været tvangsindlagt (tvangsindlæggelse er endnu i dag selvstændig registreringsgrund, men det må som følge af VS' initiativ omkring sindslidendes vilkår i folketingsåret 1982–83 forventes ændret, efter at sindssygelovudvalget har afgivet sin første delbetænkning om netop det spørgsmål), om man har alkohol- eller narkoproblemer, eller om man er terrorist¹²⁾.

Det skal i den forbindelse erindres, at videregivelse af sådanne meget følsomme oplysninger ikke er underkastet betingelsen om den registreredes indforståelse, som gælder for følsomme oplysninger i private registre.

Sletningsbestemmelserne